

Streikehåndbok

Bilde fra streiken 2012

Innhold

Innledning.....	3
Lover og avtaler.....	3
Hva slags typer streik har vi.....	3
Streik.....	3
Lockout.....	3
Politisk streik.....	3
Hvem kan ikke tas ut i streik.....	4
Hovedavtalen § 44 i Arbeidstakere som ikke tas ut i streik.....	4
Gangen i et tariffoppgjør.....	5
YS Stats organisering ved en streik.....	5
YS Stat Hovedsammenslutningsstyret.....	5
YS Stat konfliktutvalg.....	6
De tilsluttede forbunds sentrale konfliktutvalg.....	6
Lokal streikeberedskap.....	7
Informasjon.....	8
Navnelister ved streik.....	9
Streikevakt.....	9
Dispensasjoner.....	9
Økonomiske vilkår for deg som er i streik.....	10
Spesielle forhold for streikende.....	11
Begreper brukt ifm streik.....	13
Protokoller som regulerer enkelte sider ved en streik.....	16

Innledning

Denne streikehåndboken er ment som et hjelpemiddel for de tillitsvalgte i YS Stat og de tilsluttede organisasjoner. Håndboken vil ikke kunne bli uttømmende og det vil alltid under en streik oppstå uforutsette situasjoner som må løses når de oppstår, men den tar sikte på å gi en innføring i noen av de forhold som er aktuelle ved en streik.

Det er YS Stats hovedsammenslutningsstyre som er tillagt myndighet og fullmakt til å si opp stillingene for sektorens medlemmer og eventuelt iverksette lovlig arbeidsstans (streik).

Hovedsammenslutningsstyret har tilsvarende fullmakt til å trekke tilbake plassoppsigelser og bringe lovlig arbeidsnedleggelse til opphør.

Som et fast organ i YS Stat er det nedsatt et konfliktutvalg (YS Stats sentrale konfliktutvalg) med fast sete i Oslo og hvor samtlige YS Stats tilsluttede organisasjoner er representert.

Lover og avtaler

YS som hovedsammenslutning har tjenestemannsorganisasjoner innenfor sektorene privat, kommunalt og statlig, med forskjellig lovgivning knyttet opp mot interessetvister.

Lov om arbeidstvister (Arbeidstvistloven) gjelder for det private og kommunale avtaleområde.

Lov om Tjenestetvister (Tjenestetvistloven) gjelder Statens avtaleområde.

Hovedavtalen i Staten regulerer viktige bestemmelser og prosedyrer i forbindelse med en streik.

Hva slags typer streik har vi

Streik

Lovlig arbeidsnedleggelse (streik) kan kun iverksettes i tilknytning til tvist i forbindelse med inngåelse av hovedtariffavtale, som omhandler tariffestede lønns- og arbeidsvilkår. Streik er et av de viktigste kampmidler tjenestemannsorganisasjonene kan benytte overfor arbeidsgiver, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KDD) og kan gjennomføres både i hovedoppgjøret og mellomoppgjøret.

Hovedoppgjøret

Annen hvert år forhandles det med arbeidsgiver (KDD), om ny hovedtariffavtale i Staten. Disse forhandlingene omhandler da hele hovedtariffavtalen.

Mellomoppgjøret

I året mellom hovedoppgjøret forhandles det kun om økonomiske lønnsjusteringer i hovedtariffavtalen, med mindre er avtalt i Hoved tariffoppgjøret, og disse forhandlingene kalles mellomoppgjøret.

Lockout

Lockout er arbeidsgivers rett til å bryte forhandlingene med tjenestemannsorganisasjonene i Staten.

Politisk streik

Streik (aksjoner) som ikke er rettet mot egne forhold, herunder lønns- og arbeidsvilkår, vil uavhengig av inngått hovedtariffavtale og under visse forutsetninger, kunne være lovlig. Eksempelvis sympatiaksjoner og demonstrasjoner. Det vises til Hovedavtalens § 50 om sympatiaksjoner.

For demonstrasjonsaksjoner, også kalt politisk streik, finnes ingen lov- eller tariffregulering og det påhviler således ingen varslingsplikt overfor arbeidsgiver. I praksis vil nok allikevel et varsel bli gitt. Det er Arbeidsretten som avgjør om en slik aksjon er lovlig eller ikke.

I en veiledning utgitt av KDD er følgende stikkord trukket ut som avgjørende om en slik aksjon vil kunne anses som lovlig:

- Det er et grunnvilkår at aksjonen er løsrevet fra et konkret tariffoppgjør.
- Hovedformålet må være ønsket om å demonstrere, og det godtas bare en helt fjern refleksvirkning på egne lønns- og arbeidsvilkår.
- Aksjonen må være kortvarig. Arbeidsretten har til nå ikke dømt en aksjon ulovlig pga. varigheten alene, men varigheten kan være ett av flere moment som gjør en aksjon rettsstridig.
- Aksjonen må ikke rette seg mot arbeidsgiverens styringsrett, f.eks. mot beslutninger i tilsetnings- og oppsigelsessaker. Det vil kunne være lovlig å demonstrere mot politiske vedtak, men ikke mot arbeidsgivers gjennomføring av vedtaket.

En lovlig politisk demonstrasjonsaksjon har ikke som formål å ramme eller presse arbeidsgiver.

Hvem kan ikke tas ut i streik

Følgende har ikke adgang til å gå ut i arbeidskamp (streik):

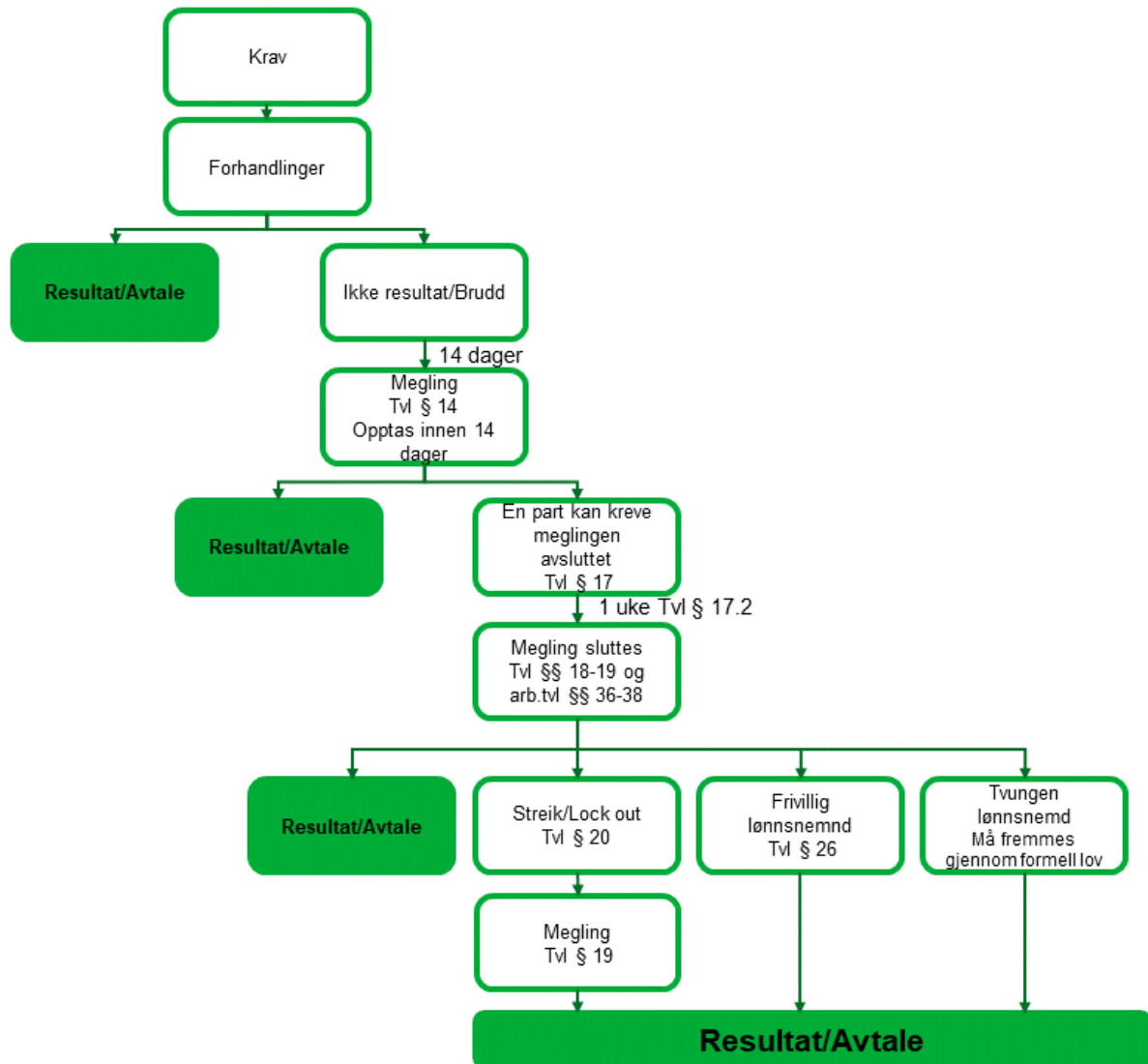
- embetsmenn
- militære tjenestemenn (dette er ikke lovfestet, men anses som sikker rett)
- uorganiserte
- lærlinger (omfattes ikke av reglene om kollektiv oppsigelse med mindre det er uttrykkelig nevnt i varselet om uttak)

Hovedavtalens § 48 i Arbeidstakere som ikke tas ut i streik

1. Den øverste leder i virksomheten og øverste leder av personalfunksjonen skal ikke tas ut i streik.
2. HA § 49 Ved varsel om fratredelse skal det straks drøftes om hvilke andre tjenestemenn som skal unntas fra streik. Dette kan gjelde den øverste leder av driftsenheten eller annen nødvendig dekning av ledelses-/ personalfunksjon. Det samme gjelder arbeidstakere som må være til stede for å avverge fare for liv og helse eller hindre at eiendom, materiell, utstyr mv. blir ødelagt eller går tapt. Dette gjelder også arbeidstakere som må være til stede av samme årsaker i forbindelse med driftens avslutning og gjenopptakelse.

3. For øvrig kan arbeidsgiver, gjennom Departementet, søke hovedsammenslutningene om dispensasjon for arbeidstakere som på grunn av slike hensyn som nevnt i nr. 2, eller andre særegne forhold må være til stede eller tas inn igjen i arbeid.

Gangen i et tariffoppgjør

YS Stats organisering ved en streik

YS Stat Hovedsammenslutningsstyret

Hvordan Hovedsammenslutningsstyret vil organisere/administrere en streik, er avhengig av streikens omfang.

Hovedsammenslutningsstyret, som hovedansvarlig for forberedelse, gjennomføring og avslutning av arbeidskonflikt:

- avgjør når konflikten skal iverksettes, utvides og avbrytes, samt avgjør hvilke medlemmer som skal tas ut i streik.
- fastsetter tidspunktet når YS Stats streikeledelse skal tre i funksjon.
- gir nødvendige direktiver ut fra fattede vedtak.

Hovedsammenslutningsstyret disponerer over YS Stats konfliktfond etter fondets vedtekter.

YS Stat konfliktutvalg

Konfliktutvalget er direkte underlagt YS Stats hovedsammenslutningsstyre og inngår i ledelsen og kontrollvirksomheten ved lovlig arbeidskonflikt (streik).

YS Stats konfliktutvalg har ansvaret for å gjennomføre det praktiske arbeid som knytter seg til Hovedsammenslutningsstyrets ansvarsområde samt andre oppgaver som blir pålagt av Hovedsammenslutningsstyret.

Utvalget skal utarbeide planer for iverksetting og gjennomføring av lovlige streiker, samt plan for informasjon i samarbeid med sekretariatet.

- Gi de tilsluttede forbundene pålegg om å opprette sentrale og lokale konfliktutvalg/kontakter.
- Gi de tilsluttede forbundene pålegg om å opprette streikevaktordning. Streikevaktene skal arbeide etter bestemt instruks.
- Gi de tilsluttede forbundene pålegg om å utarbeide fullstendig fortegnelse over medlemmer på de enkelte arbeidsplasser som tas ut i streik.
- I samråd med YS Stats sekretariat å utarbeide en plan for hvordan informasjon og rapportering skal skje før, under og etter streiken.
- Sørge for at forbundene får relevant informasjon som skal gis til medlemmene som skal ut i streik.
- Utarbeide plan for utbetaling av fastsatt streikebidrag.
- Ved det enkelte forbunds representant i konfliktutvalget å påse at pålegget om å oppnevne sentrale og lokale konfliktutvalg/-kontakter blir fulgt opp, og påse at streikeapparatet er etablert og til enhver tid intakt.

De tilsluttede forbunds sentrale konfliktutvalg

Det enkelte tilsluttede forbund etablerer en sentral streikeadministrasjon (streikekomité).

Forbundets konfliktadministrasjons nærmeste kontakt overfor YS Stats streikeledelse, er forbundets representant i konfliktutvalget.

Forbundene i YS Stat har ansvaret for forberedelsen, gjennomføringen og avslutningen av en streik på de enkelte arbeidsplasser (etater, tjenestesteder, kontorer o.l.).

Konfliktadministrasjonen i de tilsluttede forbund skal:

- Påse at pålegget om å oppnevne lokale konfliktutvalg/kontakter blir fulgt opp og kontrollere at streikeapparatet innen streikeområdet er etablert og til enhver tid intakt.
- Påse at pålegget om å utarbeide fullstendig fortegnelse over medlemmer på de enkelte arbeidsplasser som tas ut i streik, blir utført.
- Legge opp en plan for hvordan informasjon til lokale konfliktutvalg/kontakter og medlemmene skal skje.

Lokal streikeberedskap

De lokale konfliktutvalg/kontakter bør bestå av lokalavdelingens styre eller lokale tillitsvalgte hvor det ikke er etablert fast styre. Lokale konfliktutvalg kan forsterkes hvor lokale forhold tilsier det.

De lokale konfliktutvalg/kontakter skal:

- Utarbeide fullstendig oversikt over samtlige arbeidsplasser i streikeområdet, utpeke kontakter for disse områdene og ved behov sette inn streikevakter.
- Utarbeide plan for eventuell streikevaktordning.
- Sikre seg lokaler med adkomst til telefon mv til det lokale streikeapparatets møter, hvor medlemmene kan samles til informasjon.
- Kontrollere at kontaktnettet er etablert til streikevakter og medlemmer, og til forbundets sentrale streikeadministrasjon.
- Legge opp en plan for hvordan informasjonen til medlemmene skal skje.
- Der hvor det er flere YS-forbund anbefales det at man legger opp til samarbeider der hvor dette er hensiktsmessig.
- Det er viktig å arrangere lokale streikeaktiviteter i form av møter og samlinger mv. for å opprettholde engasjement og streikevilje blant medlemmene. Før streikeaktiviteter igangsettes er det viktig å innhente nødvendige godkjenninger hos lokale myndigheter.

Informasjon

Et viktig ledd ved streik er informasjon. Den er ikke bare viktig for de medlemmer som er i streik, men også for de som fortsatt er i arbeid.

Det er YS Stat som har hovedansvaret for at informasjonen til enhver tid er så god som mulig. Det påhviler imidlertid de tilsluttede forbund selv å etablere et apparat som kan ivareta medlemsinformasjonen til de "ytterste ledd".

Vel så viktig som skriftlig informasjon, er den muntlige. Det tilligger derfor det lokale streikeapparat å sikre seg lokaler hvor medlemmene kan møtes for å bli informert og eventuelt drøfte spørsmål som berører streikesituasjonen.

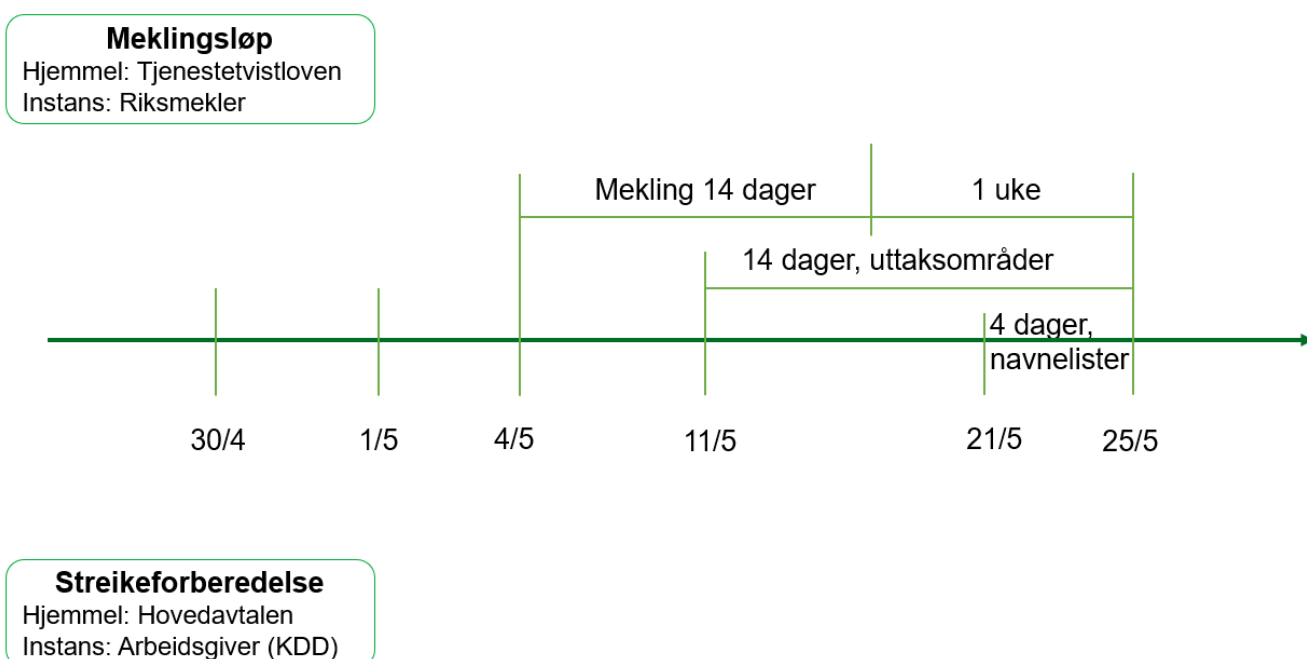
YS Stat skal være det sentrale organ overfor media og samfunnet forøvrig.

Det vil imidlertid kunne bli rettet spørsmål og henvendelser til de lokale streikeapparater. Det er derfor viktig at disse er og blir informert om bl.a. grunnlaget for streiken, data om selve streiken, sentrale avgjørelser m.v.

Det lokale streikeapparat må også kontinuerlig lese i og lytte til media, samt holde seg à jour ved hjelp av YS Stats nettsted og sosiale medier.

Det er viktig å få forståelse fra opinionens side, hvorfor det streikes. Lokal informasjon om dette er viktig. Begreper plassoppsigelse / områdevarsel

Streikeforberedelse i forhold til meklingsløpet – et tenkt eksempel

Navnelister ved streik

Hovedavtalen § 47 nr. 2: Første varsel, områdevarsel, overfor arbeidsgiver gis minst 14 dager før streik settes i verk. Dette varsel skal omfatte hvilke etater/ virksomheter oppsigelsen gjelder og det omtrentlige antall arbeidstakere som skal tas ut i streik. Navneliste over de aktuelle medlemmer skal være avgitt til arbeidsgiver sentralt (KDD) minst 4 dager før plassfratredelsen (streiken). Streikevarselet gjelder kun de arbeidstakere som står på navnelistene.

En begrenset streik (punktstreik) kan utvides dersom dette er nødvendig. I en slik situasjon skal varsel om område og navneliste fremlegges minst 4 dager før plassfratredelsen.

YS Stat' hovedsammenslutningsstyre vil allerede ved første uttak ha planlagt en opptrapping gjennom en såkalt opptrappingsplan. En opptrapping skal i utgangspunktet gjelde nye arbeidstakere i samme virksomheter som inngikk i det opprinnelige varselet. Staten har i praksis likevel akseptert en viss utvidelse til nye virksomheter, men det forutsettes at disse i så fall utgjør en mindre del i forhold til det som først ble varslet.

Streikevakt

Skal streiken bli effektiv, er det et ufravikelig krav til det enkelte medlem at de beslutninger som er og blir fattet, blir solidarisk fulgt opp.

Det er imidlertid behov for en viss kontroll av at streiken blir så effektiv som mulig på den berørte arbeidsplass. Denne kontrollvirksomheten har som sin viktigste oppgave å påse at:

- streikebryteri påtales og rapporteres
- bare arbeidstakere som ikke omfattes av streiken slippes inn.

Til denne kontrollvirksomhet skal det gjennomføres en streikevaktordning. Det påhviler de lokale konfliktutvalg/kontakter å utarbeide en plan for denne vaktordning.

I YS Stat sentralt er det utarbeidet en "Instruks for streikevakter" som er hovedgrunnlaget for dette arbeidet og som beskriver streikevaktens gjøremål og ansvar. Denne instruks samt vester, plakater m.v. vil bli sendt de tilsluttede organisasjoner etter behov.

Dispensasjoner

Grunnlaget for en slik søknad om dispensasjon kan være grunner som nevnt ovenfor i nr. 2 eller på grunn av andre særegne forhold. Forhandlinger om slike unntak skal foregå i den enkelte virksomhet. YS Stat mener at det er de tillitsvalgte i virksomheten som skal ha det avgjørende ord i slike forhandlinger. Det kan imidlertid være ulik oppfatning om dette i de øvrige hovedsammenslutningene.

Det er lokal arbeidsgiver som skal søke om dispensasjon. Slike søknader kan være aktuelt etter at navnelistene er levert eller etter at streiken er trådt i kraft. Søknader om dispensasjon drøftes med det enkelte forbund lokalt. Søknadene skal gå til departementet, KDD, som så legger søknadene frem for hovedsammenslutningene. Hver hovedsammenslutning avgjør søknader som gjelder sine medlemmer. Det kan derfor bli forskjellig resultat innen samme grupper i en virksomhet dersom de kommer fra forskjellige hovedsammenslutninger. Det er naturlig at YS Stat avgjør slike dispensasjonssøknader i samråd med det berørte forbund så langt det praktisk lar seg gjøre. Det enkelte forbund må derfor ha en egen beredskap for dette lokalt.

Det fremgår følgende om dispensasjonssøknader i departementets veiledningshefte ifm streik:

For at det skal kunne være aktuelt å sende en søknad om dispensasjon, er det et grunnleggende krav at det må være tale om en absolutt nødvendig virksomhet i streng forstand, dvs. der arbeidsnedleggelse og avbrudd fører til alvorlige vanskeligheter eller problemer. Sentralt her er hensynet til å beskytte sikkerhet og helse. I utgangspunktet kan en dispensasjon påregnes hvor streik kan føre til fare for skade på mennesker eller dyr, eller betydelig materiell skade.

Økonomiske vilkår for deg som er i streik

For å kunne yte økonomisk støtte til medlemmer som blir tatt ut i lovlig konflikt (streik) i forbindelse med hovedtariffoppgjør, er det opprettet et sentralt konfliktfond i YS Stat. Utbetalingene er basert på bruk av fondets midler og dersom det er nødvendig, utskrivning av ekstrakontingent og/eller opptak av lån. Det vil ikke bli gitt støtte fra YS Stats konfliktfond ved aksjoner som foretas i den enkelte organisasjons regi som politiske aksjoner o.l.

Ved en begrenset streik, herunder også lockout eller permitteringer, vil det bli utbetalt streikebidrag fra første dag. Bidraget skal utgjøre den nettolønn vedkommende ville fått i tjenesten. Grunnlaget for nettolønn er lønnstabell A og tillegg som utbetales under sykdom. Det vil også bli kompensert for bortfall av feriepenger.

I streikebidraget skal fratrekkes ordinær kontingent og eventuelle utbetalinger fra Folketrygden e.l. som følge av konflikten. Streikebidraget er fritatt for skatt.

Som anført ovenfor, er ordningen med utbetaling av nettolønn som streikebidrag, beregnet på begrenset uttak. Dersom uttaket blir av større omfang eller av lengre varighet, vil spørsmålet om bidragets størrelse bli nærmere vurdert av YS Stats hovedsammenslutningsstyre.

I YS er det etablert en "Avtale om solidarisk støtte i konfliktsituasjon" som er obligatorisk for alle YS-organisasjonene. Avtalen har som formål å medvirke til finansiering av lovlige konflikttiltak og bygger på en ordning med garantikapital. Denne kapitalen består av de beløp de enkelte YS-organisasjoner har garantert å stille til disposisjon for avtalens formål. De økonomiske midler som stilles til disposisjon, gis som lån og skal snarest mulig tilbakebetales.

Spesielle forhold for streikende

Når en arbeidstaker blir tatt ut i lovlig arbeidskamp (streik) melder det seg selvfølgelig en rekke spørsmål både for den enkelte arbeidstaker og i forhold knyttet til selve streiken.

ARBEIDSLEDIGHET

Ved arbeidsledighet som følge av streik eller lockout, gjelder Folketrygdlovens § 4-22 som lyder: "Retten til dagpenger faller bort når den trygdede direkte tar del i streik eller er omfattet av lockout eller annen arbeidstvist, eller på grunn av slik arbeidstvist, uten å ta del i den, er blitt arbeidsløs ved bedrift eller arbeidsplass som tvisten gjelder, og det må antas at hans lønns- eller arbeidsvilkår vil bli påvirket ved utfallet av tvisten."

ANNET ARBEID

De streikende skal ikke kunne gis annet arbeid hos samme arbeidsgiver

ANSETTELSEN/OPPSIGELSEN

Ved lovlig arbeidskamp (streik) blir medlemmene kollektivt sagt opp. Arbeidsforholdet anses suspendert og partene er midlertidig løst fra sine plikter. Ved gjeninntredelse i stillingen etter at streiken er opphørt, gjelder ikke de vanlige regler for tilsetning, jf Tjenestetvistlovens § 22.4. Det er ikke anledning til å si opp sin stilling for den som er omfattet av en kollektiv oppsigelse..

FERIE

Ferie som er fastsatt før streiken, avvikles etter oppsatt plan. Ferie som allerede er under avvikling ved streikens utbrudd, kan gjennomføres. Ferie vil normalt ikke bli fastsatt under en streik.

LØNN

Arbeidsgivers plikt til å betale lønn og annen godtgjørelse faller bort. Arbeidstakeren har imidlertid krav på å få utbetalt opptjent lønn m.v.

NØKLER, PC etc

Dersom arbeidsgiver krever det, skal den streikende levere tilbake nøkler som tilhører arbeidsplassen.

Tilsvarende gjelder også for annet utstyr m.v. som tilhører arbeidsgiver og som er nødvendig for virksomhetens drift. PC mobiltelefon mv skal ikke leveres inn.

NYE MEDLEMMER

Arbeidsretten har i en dom sagt at: "en kollektiv oppsigelse av arbeidsplassene omfatter ikke andre enn de arbeidstakere som var medlemmer av organisasjonen på det tidspunkt oppsigelsen ble meddelt."

PENSJON

Medlemskapet i Statens Pensjonskasse opprettholdes i streikeperioden.

PERMISJONER

Permisjon med lønn som er innvilget før streiken tar til, blir å gjennomføre som avtalt.

Tilsvarende også for permisjoner som pågår. Forøvrig har ingen av de som omfattes av streiken, rett til permisjon med lønn.

SYKDOM

Er en arbeidstaker sykmeldt av lege før streiken iverksettes, skal arbeidsgiver utbetale lønn så lenge vedkommende er sykmeldt.

Blir du syk etter at streiken er satt i verk, har du ikke rett til sykepenger så lenge streiken varer. Da får du streikebidrag.

STREIKEBRYTERI

En generell regel er at de arbeidstakere som ikke er i streik, skal fortsette sitt ordinære arbeid som før. Dvs. deres arbeidsplikt skal verken innskrenkes eller utvides.

De ansatte i ledende stillinger og som betraktes som arbeidsgiverrepresentant for Staten, anses å kunne utføre arbeid som de streikende normalt utfører uten at dette anses som streikebryteri. Spørsmålet om hvem som anses som arbeidsgiverrepresentant, er et forhandlingsspørsmål, jf Hovedavtalens § 49, nr 2.

I gitte situasjoner kan det oppstå at en ikke-streikende arbeidstaker ikke kan utføre sin ordinære arbeidsoppgave pga. streiken. Under slike forhold kan arbeidstakeren pålegges å utføre annet arbeid som ikke er berørt av konflikten. Arbeidet må i tilfelle ligge innenfor rammen av det vedkommende er tilsatt som.

TJENESTEREISER, KURS

De arbeidstakere som er kollektivt sagt opp og som er på tjenestereise, kurs o.l., har ikke krav på:

- godtgjørelse for kost og/eller husrom og
- i utgangspunktet heller ikke reisepenger til returreise fra det tidspunkt de er i streik.

TILGANG TIL ARBEIDSPLASSEN

En streikende arbeidstaker kan nektes tilgang til arbeidsplassen. Dersom arbeidsgiver samtykke foreligger, har streikevakter adgang til arbeidsplassen.

UTMELDINGER

Medlemmer eller underavdelinger som måtte melde seg ut av organisasjonen i forbindelse med streik, er i henhold til Tjenestetvistlovens § 13, 2. ledd, ikke fri for sine forpliktelser dersom de er tatt ut i streik. Man kan derfor ikke melde seg ut for å slippe å streike.

Ved en streik vil naturlig nok den streikende føle den tyngste belastningen. De som ikke er tatt ut i streik vil derfor måtte kunne ha forståelse for at de ved eventuelt pålegg om ekstrakontingent, yter dette som et ledd i fellesskapets interesse.

Utskrivning av ekstrakontingent er et ikke uvesentlig økonomisk middel for å kunne gjennomføre en streik av en viss størrelsesorden.

Begreper brukt ifm streik

Blokade

Blokade er en del av kampmidlene under streik eller lockout og brukes for at en arbeidsstans skal være effektiv. I forbindelse med streik innebærer det blant annet at man forsøker å sperre arbeidsplassene for annen arbeidskraft, for eksempel, innleid, uorganisert eller arbeidstakere som tilhører organisasjoner som ikke er tatt ut i streik. Det siste skjer ved at det YS Stat forbund som har tatt ut sine medlemmer i streik varsler andre arbeidstakerorganisasjoner om at medlemmenes arbeidsplasser er blokkert, blant annet for å hindre streikebryteri. I en lockout er det arbeidsgiveren som tyr til blokkade ved å forsøke å hindre arbeidstakerne i å få arbeid andre steder.

Dispensasjon

De lokale arbeidsgiverne i Staten må søke KDD om dispensasjon for grupper av arbeidstakere som er tatt ut i streik. Dispensasjonen skal være begrunnet i at arbeidsgiver mener det er fare for liv og helse eller tap av store materielle verdier. KDD må sende søknad om dispensasjon til hovedsammenslutningene. **Det er YS Stat som i siste instans skal godkjenne om det kan bli gitt dispensasjoner.** De lokale arbeidsgiverne kan drøfte dispensasjonssøknader med de lokale tillitsvalgte. Ingen av partene på dette nivå har adgang til å avslå eller imøtekomme ønsker om dispensasjoner.

Fredsplikt

I tariffperioden har partene en plikt til å avstå fra eller true med å ta i bruk kampmidler for å løse en konflikt. Brudd på fredsplikten kan også føre til erstatningsansvar. Det er Arbeidsretten som avgjør om det foreligger en ulovlig aksjon.

Mekling

En streik kan ikke starte før tvisten er forsøkt avgjort med mekling. Reglene i Staten er at Riksmeklingsmannen skal starte meklingen innen 14 dager etter at forhandlingene er brutt. Han skal mekle i konflikten mellom partene i minst 14 dager før de kan kreve at meklingen avsluttes. Når partene har varslet at de ikke ønsker at meklingen skal fortsette, skal det ikke gå mer enn en uke før den er avsluttet og streiken blir satt i gang.

Riksmeklingsmannen kan når som helst kreve at partene møter til mekling under en streik. Etter en måned etter bruddet skal Riksmeklingsmannen kalle inn partene på nytt. På alle trinn i konflikten har partene selv mulighet til å ta kontakt og bli enige om et resultat.

Lockout

Er en arbeidsstans som arbeidsgiver eller en arbeidsgiverorganisasjon tyr til for å tvinge frem en løsning i en konfliktsituasjon og som motsvarer streikeinstituttet. Lockoutvåpenet er lovlig etter Tjenestetvistlovens paragraf 21, 2 ledd.

Områdevarsel

Dette er et generelt varsel som gjelder for alle medlemmene. Dette varselet skal inneholde hvilke virksomheter og omtrentlig hvor mange arbeidstakere det gjelder for. (Hovedavtalen § 47).

Områdevarselet må være mottatt av KDD minst 14 dager før en streik tidligst kan settes i verk (HA § 47 nr. 2). Et varsel om streik skal mottas av KDD etter at Riksmekleren er varslet i henhold til arbeidstvistloven § 16. Områdevarselet blir levert av hovedsammenslutningene til KDD, som

deretter videresender dette til de departementene som har underliggende virksomheter som omfattes av varselet. Departementene har ansvaret for å videresende varselet til sine berørte virksomheter.

Plassoppsigelse og varsel om plassfratredelse

Plassoppsigelse er en kollektiv oppsigelse av arbeidsforholdet for de medlemmene som hovedsammenslutningene ønsker skal bli tatt ut i arbeidskamp (streik). Det er arbeidstvistloven § 16 som bestemmer på hvilken måte et slikt varsel skal gis, og hva varselet skal inneholde. Plassoppsigelse innebærer at arbeidstakere ikke er bundet av de rettigheter og plikter vedkommende har etter arbeidsavtalen, noe som innebærer at de har anledning til å gå til streik. Plassfratredelse (streiken) innebærer dermed at arbeidsforholdet suspenderes i perioden arbeidskonflikten pågår.

Navnelister

Minst fire dager før plassfratredelsen, skal KDD motta navnelister over de arbeidstakere som tas ut i streik. Dette følger av hovedavtalen § 47 nr. 2 annet ledd. Den konkrete fristen for levering av navnelistene vil fremgå av personalmelding fra KDD. Navnelistene sendes på samme måte som områdevarslene fra KDD til departementene, som deretter videresender disse til sine berørte virksomheter. Det er bare de arbeidstakere som står på navnelistene som kan tas ut i streik

Permittering

Arbeidsgiver kan permittere arbeidstakere som ikke er tatt ut i streik av sine forbund, for eksempel når medlemmer av andre hovedsammenslutninger er tatt ut i streik.

Riksmekler

Riksmekler er et statlig embete som har som oppgave å gjennomføre meklinger mellom partene i arbeidslivet når de ikke har blitt enige i et lønnsoppgjør og som oppmann i arbeidstvister. Riksmekler blir oppnevnt av Kongen i statsråd for tre år ad gangen. Regjeringen utnevner bare en riksmekler, men det kan oppnevnes flere stedfortredende riksmeklere ved hvert lønnsoppgjør. De skal assistere Riksmekler i oppgjørene og når de blir satt på et oppgjør, og er Riksmeklere for dette oppgjøret på lik linje med den utnevnte Riksmekler.

Streik

Streik betyr at arbeidstakerne går til felles arbeidsnedleggelse (arbeidsstans) helt eller delvis når det gjelder lønn og arbeidsvilkår. Streik i Staten er definert generelt i Tjenestetvistlovens § 21.

Hovedsammenslutningen (YS Stat) gir streikebidrag fra sitt konfliktfond til dem som er tatt ut i streik kun ved ordinære streiker, dvs når streik er en lovlig konflikt i forbindelse med hovedtariffrevisjonen. Støtte til andre typer aksjoner er det opp til det enkelte forbund å avgjøre hvordan skal finansieres.

Enkelte er unntatt fra å streike gjennom lov eller tariffavtale. Dette gjelder i dag embetsmenn. Offiserer i Forsvaret er ikke unntatt ved lov, men det er alminnelig antatt at disse ikke kan streike. Uorganiserte kan ikke streike. I 1996 fikk polititjenestemenn tilbake streikeretten. Etter Hovedavtalens § 48 kan heller ikke øverste leder eller den som har øverste ansvar for personalfunksjonen tas ut i streik.

Streik:

Kan settes i gang når Hovedtariffavtalen er sagt opp, når plassfratredelse er varslet og frivillig eller tvungen mekling ikke fører frem. Det er YS Stat som foretar vurderingen om hvem som skal gå ut i streik. I det statlige tariffområdet tar man ut grupper til streik i to eller flere faser. Fase to og tre innebærer en opptrapping av streiken.

Punktstreik:

Ved slik streik tar organisasjonene ut viktige grupper i aksjon for sterkere å ramme arbeidsgiveren. I det statlige tariffområdet blir begrepet punktstreik brukt i noen tilfeller for å beskrive fase 2 og tre når det gjelder opptrappingen av streiken.

Sympatiaksjoner:

Sympatiaksjoner blir brukt for å uttrykke støtte til de som streiker i en annen virksomhet. Villkårene for slike aksjoner er fastsatt i Hovedavtalen § 50. Det innebærer at den streiken man vil gi støtte til må være lovlig og det må være varslet plassfratredelse.

Politisk streik:

Er en type aksjon som ikke er lov- eller tariffregulert. Det betyr at det ikke er noen formell forhandlings- eller varslingsplikt, men det er kutyme å varsle arbeidsgiveren i "rimelig god tid" om grunnen, omfanget og varigheten av slike streiker. En lovlig politisk streik har ikke som formål å ramme eller presse arbeidsgiver. Selv om slike streiker ikke er hjemlet i lov eller avtale, så foreligger det en del rettsavgjørelser som fastsetter en del vilkår for slike streiker; det er et grunnvilkår at aksjonen er løsrevet fra et tariffoppgjør, hovedformålet er å demonstrere en uenighet som ikke direkte har med egne lønns- og arbeidsvilkår å gjøre. Aksjonen skal være kortvarig og ikke rette seg mot arbeidsgivers styringsrett. Verken arbeidsgiver eller arbeidstaker blir rammet av "streikebryteri", verken ut fra lover, avtaler eller andre normer.

Streikebryteri:

Streikebryteri kan berøre flere forhold. Forsøk på å omgå de virkemidler som er satt inn ved en blokkade fører ofte ut i streikebryteri. Hovedreglen er at andre arbeidstakere ikke kan settes til å utføre det arbeidet som normalt tilhører den eller de arbeidstakere som er i streik. De som ikke er tatt ut i streik skal gjøre sitt vanlige arbeid. Utføres arbeid som de streikende normalt skal gjøre, blir det ansett som lojalitetsbrudd eller solidaritetskrenkelse.

Når det gjelder ansatte med ledende stillinger i Staten, kan definisjonen av streikebryteri være vanskelig å avklare. Det råder ulike oppfatninger om hvor grensen for streikebryteri går. Er lederen ansett for å være Statens representant som arbeidsgiver, kan vedkommende normalt utføre arbeid som de streikende utfører uten at dette blir ansett som streikebryteri.

Delegering

Bli ledere tatt ut i streik, kan det oppstå situasjoner der underordnede som ikke er i streik kan utføre deres arbeidsoppgaver uten at det blir sett på som streikebryteri. Bakgrunnen for dette er at ledere har adgang til å delegere myndighet til underordnede. Delegeringen står ved makt inntil den rettmessig er trukket tilbake. Dersom tilbaketreking ikke har funnet sted før streiken, står delegeringen ved lag. Underordnede vil ha både rett og plikt til å utføre arbeidsoppgavene i henhold til fullmaktene.

Streikevakten:

Streikevaktene har som oppgave å ivareta arbeidstakernes interesser under streiken. De skal følge opp de beslutningene som hovedsammenslutningene har vedtatt i forbindelse med streiken og de skal informere medlemmer og publikum om streikens begrunnelse og søke å skape sympati for aksjonen. Streikevaktene må selv være tatt ut i streik, ellers vil de ikke ha rett til streikebidrag. Organisasjonene setter sammen konfliktutvalg som skal lede arbeidet. Streikevaktene har ikke uten samtykke fra sin arbeidsgiver, adgang til arbeidsplassen. En streikevakt skal ikke hindre arbeidstakere som står utenfor streiken å utføre sine normale arbeidsoppgaver, og de skal heller ikke hindre publikum i å komme inn på arbeidsstedet.

Ulovlig streik:

Hvis en aksjon eller streik forekommer mens partene er bundet av fredsplikten, blir streiken eller aksjonen karakterisert som ulovlig. Det er Arbeidsretten som avgjør om aksjonen er i strid med fredsplikten. Er den det kan det bli snakk om erstatningsansvar både for organisasjonen og den enkelte arbeidstaker. Det kan også føre til oppsigelse eller avskjed.

Protokoller som regulerer enkelte sider ved en streik

Ved hvert oppgjør inngås det protokoller med KDD som omhandler ulike forhold i forbindelse med en streik. Som regel inngås det to protokoller, en for dispensasjon for de som kjører lønn og en for prinsipielle spørsmål ved en streik. Ved hvert oppgjør må man sørge for å gjøre seg kjent med hva protokollene inneholder. I tillegg utarbeider KDD en personalmelding som omhandler forhold rundt en eventuell streik.

Dispensasjon for kjøring av lønn

Denne protokollen gir dispensasjon fra varselet om plassfratredelse for de arbeidstakere som er strengt nødvendig for å beregne, kjøre og effektuere lønnsutbetaling for ansatte i staten for juni måned. I tillegg gis det dispensasjon for IKT-personale som eventuelt måtte være nødvendig for å gjennomføre lønnsberegning og effektuering, eller for å rette opp eventuelle tekniske problemer i forbindelse med lønnskjøringen. Dispensasjonen er begrenset kun til den tid det tar å utføre disse oppgavene.

Prinsipielle spørsmål vedrørende en streik i staten

Denne protokollen regulerer ulike spørsmål som for eksempel tjenestereiser i Norge og i utlandet, kurs, ferieavvikling og overgang til AFP. Den sier også noe om praktiske spørsmål som feil på navnelister, tillitsvalgtes rolle under en streik og rutiner for søknader om dispensasjon.

Personalmelding

KDD sender også ut en PM om en eventuell streik. Dette er departementets veiledning til de lokale arbeidsgivere. Det er ikke alltid at hovedsammenslutningene er enige i alt som fremgår av PM'en, men det kan likevel være nyttig å gjøre seg kjent med denne når den foreligger.

Både protokollene og PM'en vil bli gjort tilgjengelig for de lokale streikeutvalg samt at de vil bli lagt ut på YS Stats nettsted.

Svar på de mest vanlige spørsmål +AFP

Skal jeg gå på jobb når YS Stat er i streik?

Du må møte frem på jobben. Streik er ikke ferie eller fri. Endringen som skjer ved en streik er at YS Stat overtar arbeidsgiveransvaret for deg og du skal være disponibel for de tillitsvalgte.

Hvordan skal vi få vite hvilke plikter vi har når vi er ute i streik?

Forbundene vil sende ut informasjon til alle sine tillitsvalgte som igjen vil informere sine medlemmer. Det gjelder også til dem som ikke er tatt ut i streik.

Kan jeg bruke utstyr på arbeidsplassen under streiken?

Arbeidsgiveren kan bruke sin rett til å utestenge de arbeidstakere som er tatt ut i streik for å komme inn på eller få adgang til utstyr som arbeidsgiver eier.

Hvem bestemmer dispensasjoner fra streiken?

Det er Hovedsammenslutningsstyret i YS Stat som formelt gir dispensasjonene. Men det er arbeidsgiver som søker om dispensasjon etter at de har drøftet begrunnelsen med de tillitsvalgte. Normalt fremsendes dispensasjonssøknadene sammen med drøftingsresultatet til KDD, der Hovedsammenslutningene møter og innvilger eller avslår søknadene.

Hvilke regler gjelder for uorganiserte arbeidstakere?

De skal gjøre jobben sin som normalt. Det er ikke tillatt å overta arbeidsoppgaver for de som er i streik. Dette oppfatter organisasjonene som streikebryteri, og de organiserte som en illojal handling mot dem.

Hvem kan gjøre jobben til de som er i streik?

Ingen andre enn arbeidsgiver kan utføre jobben for dem.

Hvem betaler lønna?

Under en streik får man vanligvis ikke normal lønn, men får utbetalt et streikebidrag som skal være like stor som den nettolønna du har.

Hva teller med i streikebidraget?

Streikebidraget er lik nettolønn. I nettolønna regnes det du har krav på etter A-tabellen og faste tillegg. Når det gjelder variable tillegg som tas med i nettolønna, er det de tilleggene du får sykepenger for som tas med. Bortfall av feriepenger vil bli kompensert.

Skal det skattes av streikebidraget?

Nei. Netto er netto. Streikebidraget er ikke skattepliktig.

Hvem administrerer streikekassa?

Det er YS Stat Hovedsammenslutningsstyre som administrerer streikekassa.

Hvor stort er streikefondet?

Det regnes som konfidensielle opplysninger.

Er det enkeltforbund eller YS Stat som er i streik?

Det er YS Stat som forhandler på vegne av sine tilsluttede forbund og som eventuelt bryter forhandlingene. Gjennomføringen og de praktiske tiltak i streiken er det de enkelte forbund som har ansvar for, etter retningslinjer fra YS Stat konfliktutvalg..

Jeg vil ikke streike - kan jeg nekte?

Nekter du, blir du sett på som streikebryter. Det er en alvorlig sak, og du kan bli ekskludert fra ditt forbund.

Kan jeg reise bort?

Nei! Er du tatt ut i streik, skal du være tilgjengelig.

Kan jeg ta ferie?

Ferie som er fastsatt før streiken kan avvikles som planlagt. Så lenge ferien varer deltar du ikke i streiken. Når ferien er slutt, må du regne med å bli tatt ut.

Hva skjer dersom jeg er på tjenestereise?

Dersom du vet at du skal på tjenestereise i det tidsrommet streiken blir iverksatt, bør du snarest inngå avtale med din arbeidsgiver. Du har ikke krav på godtgjørelse for kost og losji fra streiken trer i kraft. I utgangspunktet har du heller ikke krav på betalt hjemreise. Ved varslet streik vil hovedsammenslutningene og KDD inngå avtaler som konkretiserer slike forhold. Dette skjer vanligvis kort tid før iverksetting av en streik. Det lokale konfliktutvalget vil bli oppdatert umiddelbart etter at slike avtaler er inngått. Hold deg informert!

Kan jeg melde meg inn like før en streik starter eller mens den er i gang?

Du som ikke er medlem av et forbund når streiken varsles, kan ikke tas ut i streik.

Er det lov å holde møter mellom arbeidsgiver og de som ikke er i streik?

Møter med arbeidsgiver av den art som er fastsatt i Hovedavtalen eller Hovedtariffavtalen skal ikke finne sted. Møter som f.eks. gjelder tilsettingsråd eller møter som er hjemlet i Arbeidsmiljøloven kan man derimot holde.

Er jeg forsikret under streiken?

YS Stat har overtatt arbeidsgivers forsikringsansvar for deg. Det betyr at det er tegnet en egen "streikeforsikring" med Gjensidige forsikring, som gir samme ytelser som Gruppelivsforsikring etter Fellesbestemmelsene § 23, og Yrkesskade/Yrkessykdom etter Fellesbestemmelsenes § 24 pkt. 5-12. Du vil beholde ditt medlemskap i Statens Pensjonskasse selv om du er tatt ut i streik. (Du blir i denne sammenheng sett på som om du er permittert uten lønn)

Kan jeg melde meg ut?

Nei. Er du medlem når streiken varsles kan du ikke melde deg ut. Da er du i streik. Alt annet blir sett på som streikebryteri!

Hva gjelder om jeg er sykemeldt?

Er du sykemeldt når streiken starter, blir du ikke tatt ut. Arbeidsgiver betaler sykepenger i arbeidsgiverperioden. Men blir du syk under streiken, er du fortsatt formelt i streik.

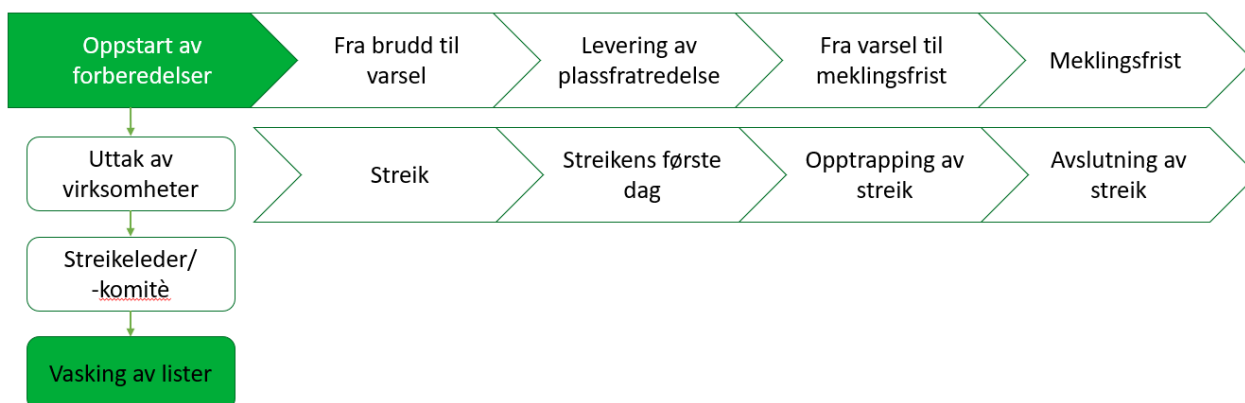
Streikebidraget dekker sykepenger i arbeidsgiverperioden. Etter arbeidsgiverperioden er det som normalt. Sykepenger blir utbetalt fra NAV.

Hva hvis jeg skal gå av på AFP mens streiken pågår.

Dersom du skal gå av på AFP mens en streik pågår, skal du ikke tas ut i streik. Det vil få store konsekvenser for de som har avtale om å gå av på AFP mens en streik pågår.

Hovedsammenslutningene og KDD er enige om at dersom noen er tatt ut i streik mens de skulle gått av på AFT så er uttaket en feil, og skal kjønnnes ugyldig.

Sjekkliste for tillitsvalgte

Dette må du vite om medlemmene:

- Navn
- Kontaktopplysninger
- Konkret arbeidssted
- Funksjon/type stilling
- Stillingsstørrelse
- Alder
- Ferie/innvilget feriesøknad
- Permisjon/innvilget permisjonssøknad
- Syk (er vedkommende syk?)

Streikekomite og streikeuttak:

- Etablere lokal streikekomité
- Delta i opplæring i forberedelser og gjennomføring av streik. Dette inkluderer opplæring i mediehåndtering.
- Dersom du får beskjed om det fra YS sentralt: Opprette kontakt med andre fagforeninger som også er omfattet av streikeberedskap.

- Ferdigstille forslag til streikeuttak **fase 1**, basert på føringer gitt av sentral streikekomité.
- Ferdigstille forslag til streikeuttak **fase 2**, basert på føringer gitt av sentral streikekomité.

Lokaler, utstyr og søknader:

- Avtale med arbeidsgiver om tilgang til lokaler og kontorutstyr som pc, telefon og e-post under streik og finne eventuelle alternativer.
- Planlegge bemanning av streikekontor og møtested for de streikende.
- Undersøke hvor det er mulig å ha stand, arrangementer, demonstrasjonstog osv. Og sjekke med grunneier/kommunen/politi hvilke regler som gjelder for å arrangere stands/arrangementer.

Media:

- Kartlegge og etablere pressekontakter.
- Vurdere muligheter for medieoppslag og planlegge hvordan kontakten med media skal foregå.
- Forbered hvordan varsel om plassfratredelse skal formidles til lokale media. Dette skjer i samarbeid med YS Stat.

Materiell:

- Vurdere behovet for profilerings- og streikemateriell, både det som kan være klart i god tid, og det som eventuelt må trykkes/kopieres i det streik skal iverksettes.
- Avklare budsjett og hvordan utlegg håndteres, jf. nærmere informasjon fra YS Stat.

- Levere/sendte detaljert liste over hvem som skal tas ut i streik, plassfratredelse, til YS Stat.
- Være tilgjengelig for henvendelser fra medlemmene.
- Mediehåndtering.

- Behandle eventuelle dispensasjonssøknader fra arbeidsgiver.

- Ferdigstille plan for første streikedag.
- Sette opp vaktliste for streikevakter.
- Informere de streikende og andre medlemmer om hvor og når de skal møte opp dersom det blir streik.
- Avklare eventuelle praktiske forhold med arbeidsgiver.
- Innkalle til og gjennomføre medlemsmøte.
- Sjekke at alle oppgavene som ligger under "fra brudd til varsel" er gjennomført.
- Dersom YS Stat sentrale streikekomite beslutter det; melde plassfratredelse for opptapping (Fase 2).

- Være i beredskap.
- Sette dere inn i meklingsresultatet så snart det finnes informasjon om det.
- Informere medlemmene om resultatet og svare på spørsmål.

- Forsikre deg om at streikekomiteen er informert og klar til innsats.
- Gå igjennom og avtal detaljer rundt oppstarten av streiken med streikekomiteen.
- Avklar trykking/kopiering og distribusjon av løpesedler og plakater mv. til streikestedene.

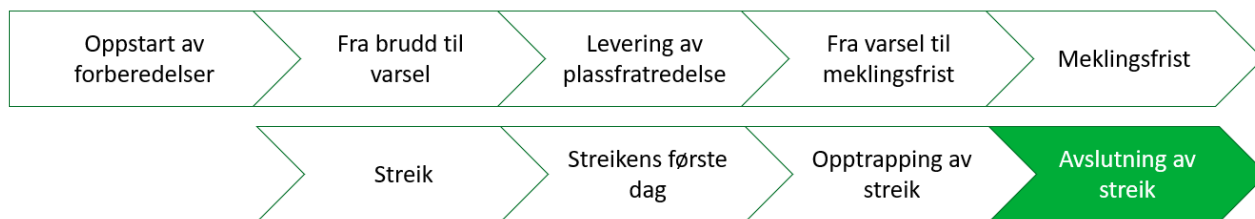
- Oppdater deg på endelig streikegrunnlag, hovedbudskap og argumenter som du får tilsendt fra YS Stat.
- Ta kontakt med lokale medier og tilby intervju og reportasjemuligheter. Vær beredt på å bli kontaktet av media.
- Planlegge arrangementer og markeringer.

- Møte med lokal streikekomite
- Følge opp streikevakter, streikende medlemmer og aktiviteten på streikestedene og andre samlingssteder
- Gjennomføre medlemsmøter ved behov
- Mediekontakt
- Ha kontakt med arbeidsgiver, andre organisasjoner mv. og foreta avklaringer etter behov
- Gjennomføre aktiviteter/markeringer

- Levere/sendte plassfratredelse til YS Stat gjennom ditt respektive forbund
- Være tilgjengelig for henvendelser fra medlemmene
- Mediehåndtering
- Ved iverksettelse av opptrapping; følge opp de nye streikende

- Mediekontakt
- Være tilgjengelig for henvendelser fra medlemmene
- Bidra i arbeidet med å innhente grunnlag for utbetaling av streikebidrag
- Evaluere forberedelsene og gjennomføringen av streiken

TIL DEG SOM SKAL UT I STREIK!

Midlertidig endret arbeidsgiver = Forbundet

Annet arbeid: Du kan ikke ta annet arbeid hos samme arbeidsgiver så lenge du er i streik.

Dispensasjon: Dersom du har fått dispensasjon og ikke skal streike, gis ordinær lønn

Fravær: Du kan ikke reise bort når du er i streik. Du skal være tilgjengelig.

Ferie: Du kan ta ferie dersom dette er avtalt med arbeidsgiver på forhånd. Du blir ikke tatt ut i streik for den perioden du har ferie. Når du kommer hjem må du regne med at du kan bli tatt ut.

Forsikringer: YS Stat har overtatt arbeidsgivers forsikringsansvar for deg. Det betyr at det er tegnet en egen "streikeforsikring" med Gjensidige forsikring, som gir samme ytelser som Gruppelivsforsikring etter Fellesbestemmelsenes § 23, og Yrkesskade/Yrkessykdom etter Fellesbestemmelsenes § 24 pkt. 5 - 12. Du vil beholde ditt medlemskap i Statens Pensjonskasse selv om du er tatt ut i streik (Du blir i denne sammenheng sett på som om du er permittert uten lønn)

Lønn: Du får ikke normal lønn fra arbeidsgiver. Du vil få utbetalt et streikebidrag som er like stor som nettolønnen din. (Lønnstabell A samt andre tillegg som ville blitt utbetalt under sykdom.) Streikebidraget er ikke skattepliktig.

Nøkler, redskap, m.v.: Dersom arbeidsgiver krever det, plikter du å levere tilbake nøkler, redskap, biler og annet som tilhører arbeidsgiver.

Oppsigelse: Så lenge du er i streik kan du ikke si opp stillingen din individuelt. Individuelle oppsigelser kan først gis med varsel fra arbeidsstansens opphør.

Permisjoner: Dersom du er innvilget permisjon med lønn før streiken iverksettes, har du krav på å få gjennomført permisjonen. Du blir heller ikke omfattet av konflikten dersom du allerede er på permisjon. Du har ikke rett til permisjon med lønn etter tariffavtaler så lenge du er omfattet av arbeidsstansen. Dette gjelder f.eks. lønn under svangerskapspermisjon, militærtjeneste m.v. Sørg for å få søknad og evt. innvilgelse klar før streiken iverksettes!!

Sykdom: Er du sykemeldt av lege før streiken iverksettes, har du krav på sykepenger fra NAV under streiken. På grunn av ordningen om forskuttering av sykepenger i Staten, vil du få utbetalt lønnen fra arbeidsgiver. Dersom du blir syk mens du er i streik vil du ikke ha rett til sykepenger så lenge streiken varer.

Sluttattest: Du kan ikke kreve sluttattest fra arbeidsgiver dersom du er i streik

Tjenestereise: Dersom du vet at du skal på tjenestereise i det tidsrommet streiken blir iverksatt, bør du snarest inngå avtale med din arbeidsgiver. Du har ikke krav på godtgjørelse for kost og losji fra streiken trer i kraft. I utgangspunktet har du heller ikke krav på betalt hjemreise. Ved varslet streik vil hovedsammenslutningene og KDD inngå avtaler som konkretiserer slike forhold. Dette skjer vanligvis i uken før iverksetting. Ditt forbund vil bli oppdatert umiddelbart etter at slike avtaler er inngått. Hold deg informert!

Tilgang til arbeidsplassen: Arbeidsgiver kan nekte deg adgang til arbeidsplassen etter at streiken er iverksatt. Du er forpliktet til å utføre arbeid helt frem til iverksettelsestidspunktet, og plikter å forlate arbeidsplassen i slik stand du normalt forlater den. Dersom sentralbordbetjeningen blir tatt ut i streik, skal sentralbordet forlates slik det ellers er når det ikke er betjent.

Utmeldinger: Du kan ikke melde deg ut av din organisasjon så lenge du er i streik.

For flere opplysninger: Ta kontakt med din tillitsvalgt !

(Du bør også skaffe deg et eksemplar av streikehåndboka!)

Det blir opprettet lokal streikeberedskap, og det er ditt forbund som ivaretar den praktiske gjennomføringen av streiken.

TIL DEG SOM IKKE ER I STREIK.

Streik er et sterkt og alvorlig virkemiddel i de organiserte arbeidstakeres kamp for ivaretagelse av sine lønns- og arbeidsvilkår. Dette virkemiddelet er et svært alvorlig virkemiddel som sitter langt inne for YS Så ta i bruk. I den senere tid har dette kun vært benyttet i 1984 og 2012.

Denne informasjonen er rettet mot dem som **ikke** er tatt ut i en konflikt.

HVA KAN IKKE-STREIKENDE GJØRE:

En generell regel er at de arbeidstakere som ikke er i streik, skal fortsette sitt ordinære arbeid. Dvs. deres arbeidsplikt skal verken innskrenkes eller utvides. Arbeidsplikten vil i store trekk være regulert i arbeidsavtalen, supplert med eventuell stillingsinstruks og prinsippet om arbeidsgivers styringsrett. Det er ikke alltid like lett å avgjøre helt eksakt hva som ligger til hver enkelt stilling i en virksomhet. Arbeidsoppgaver kan høre inn under en stillings arbeidsområde uten å høre til den daglige rutinen. Helt klart er at en underordnet ikke kan pålegges å utføre deler av arbeidet til en streikende leder, for eksempel avgjøre saker som på grunn av omfang eller vanskelighetsgrad pleier å bli avgjort av den overordnede.

I gitte situasjoner kan det oppstå at en ikke-streikende ikke kan utføre sin ordinære arbeidsoppgave pga. streiken. Under slike forhold kan arbeidstakeren pålegges å utføre annet arbeid som ikke er berørt av konflikten. Arbeidet må i tilfelle ligge innenfor rammen av det vedkommende er tilsatt som.

HVA KAN ARBEIDSGIVER GJØRE:

De ansatte i ledende stillinger og som betraktes som arbeidsgiverrepresentant for Staten, anses normalt å kunne utføre arbeid som de streikende utfører uten at dette regnes som streikebryteri. Det råder noe ulik oppfatning om dette. Arbeidsgivers syn er at en leder kan utføre en underordnetes oppgaver, men ikke i de tilfeller hvor arbeidet er underordnet en annen leder. Kun det som ligger direkte nedover i linjen.

HVA KAN TILLITSVALGTE/ANSATTES REPRESENTANTER SOM IKKE ER I STREIK GJØRE

Er en hovedsammenslutning i streik, regnes alle tilsluttede organisasjoner å være i streik i forhold til utøvelse av medbestemmelse. Det betyr at tillitsvalgte i alle tilsluttede organisasjoner ikke skal delta i medbestemmelsesmøter med arbeidsgiver så lenge streiken i deres hovedsammenslutning pågår. Tillitsvalgte tilsluttet hovedsammenslutning som ikke er i streik, skal ivareta sine ordinære oppgaver etter hovedavtalen.

Ansattes representanter som ikke selv er i streik, skal også delta i møter i innstillings- og tilsetningsråd, i virksomhetens arbeidsmiljøutvalg og skal ivareta sine oppgaver som verneombud.

INSTRUKS FOR STREIKEVAKTER

1. Streikevaktens oppgave er å medvirke til at den igangsatte streik blir effektiv.
2. Streikevakten skal påse at bare de arbeidstakere som ikke omfattes av konflikten slippes til ved sin arbeidsplass.
Enhver som søker å fylle en arbeidsplass som er tatt ut i streik, vil være å regne som streikebryter.
3. Som streikevakt kan medlemmet forlange at arbeidstakerne legitimerer seg før de går til sin arbeidsplass slik at man kan kontrollere hvorvidt de er omfattet av konflikten.
4. Streikevakten skal henstille til streikebryterne å avstå fra påtenkt virksomhet og informere om forkasteligheten og konsekvensene av slik virksomhet. Vedkommende gjøres også oppmerksom på at forholdet innrapporteres til konfliktutvalget.
5. Streikevaktene skal ikke nytte trusler eller vold i sin gjerning. Foruten vaktoppgraden skal de informere publikum om konflikten, samt søke å vinne sympati for saken.
6. Streikevaktene utstyres streikevest og tar oppstilling utenfor inngangene til hvert enkelt arbeidssted.
De skal ikke utføre noen som helst kontroll inne på arbeidsstedet.
7. Streikevaktene må følge vaktordningen satt opp av det lokale konfliktutvalget.
Blir man forhindret fra å møte, gis straks beskjed til utvalget. Ved vaktens avslutning skal alle uregelmessigheter rapporteres.
8. Dispensasjoner skal ikke behandles av streikevaktene. Søknader om dispensasjoner henvises til konfliktutvalget for videre behandling i YS Stats hovedsammenslutningsstyre.